

U 44/2011 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle energian toimitusvarmuutta ja kansainvälistä yhteistyö koskevasta tiedonannosta (*energianulkosuhdetiedonanto*) ja ehdotuksesta neuvoston ja parlamentin päätökseksi energian alalla tehtyjen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan tiedonvaihtomekanismin perustamisesta

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 7 päivänä syyskuuta 2011 päivätty tiedonanto koskien energian toimitusvarmuutta ja kansainvälistä yhteistyötä sekä ehdotus neuvoston ja parlamentin päätökseksi jäsenvalti-

oiden ja kolmansien maiden välisiä hallitusten välisiä energia-alan sopimuksia koskevan tiedonvaihtomekanismin perustamisesta samoin kuin tiedonannosta ja ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 27 päivänä lokakuuta 2011

Työministeri *Lauri Ihalainen*

Teollisuusneuvos Sirkka Vilkamo

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2011/1564
EU/2011/1565**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE
ENERGIAN TOIMITUSVARMUUDESTA JA KANSAINVÄLISESTÄ YHTEISTYÖSTÄ -
"EU:N ENERGIAPOLITIikka: YHTEISTYÖTÄ RAJANAAPUREIDEN KANSSA"****EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI ENERGI-
AN ALALLA TEHTYJEN JÄSENVALTIOIDEN JA KOLMANSIEN MAIDEN HALLI-
TUSTENVÄLISIÄ SOPIMUKSIA KOSKEVAN TIETOJENVAIHTOMEKANISMIN PE-
RUSTAMISESTA****1 Ehdotuksen tausta ja tavoite**

Komissio antoi 7. päivänä syyskuuta 2011 tiedonannon energian toimitusvarmuudesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä - "EU:n energiapolitiikka: yhteistyötä rajanaapureiden kanssa" (KOM(2011) 539 lopullinen) sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi energian alalla tehtyjen jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälistä sopimuksia koskevan tietojenvaihtomekanismin perustamisesta (KOM(2011) 540 lopullinen).

EU:n energiapolitiikan poliittiset ja oikeudelliset puitteet ovat muuttuneet, kun Lissabonin sopimus sekä Eurooppa 2020 -strategia linjaavat energiapolitiikkaa uudella tavalla. On selvää, että EU ei voi saavuttaa näitä tavoitteita käsittelemättä tarkoituksenmukaisella tavalla ulkoista ulottuvuutta.

Päätösehdotuksen taustalla on Eurooppa-neuvoston 4. helmikuuta 2011 annetut päätelmät, joissa todetaan, että unionin ja jäsenvaltioiden toimet on sovittava paremmin yhteen, jotta voidaan varmistaa yhtenäisyys ja johdonmukaisuus EU:n ulkosuhteissa keskeisiin tuottaja-, kauttakulku- ja kuluttajamaihin.

EU:n energiapolitiikan ulkosuhteiden koordinaatio on edelleen heikkoa eikä EU:n vaikutusvalta alueellisena toimijana ole verrannollinen sen suureen markkinakokoon. Yhdellä äänellä puhuminen on energian ulkosuhteissa tärkeää. Energian ulkosuhteiden tulisi olla myös osa ulkoista toimintaa.

Euroopan energiamarkkinat on maailman suurin yksittäinen markkina-alue 500 miljoonalla kuluttajallaan ja suurin energian tuojia.

EU tuo yli 60 % käyttämästään maakaasusta ja yli 80% öljystä. Kansalliset toimet eivät edistä EU:n asemaa suurena markkinana.

Myös kansainvälisen energiapolitiikan tulee pyrkiä kestävyiden, toimitusvarmuuden ja kilpailukyvyn tavoitteisiin. Suhteet energiantuottaja- ja energiankauttakulkumaihin ovat merkittäviä, mutta myös suuret kuluttajat nousevissa ja kehittyvissä talouksissa ovat tärkeitä.

Uudet energian kysyntä- ja tarjontamarkkinat sekä kasvava kilpailu energiasta edellyttävät, että EU voi toimia kansainvälisillä energiamarkkinoilla kokoaan vastaavalla painoarvolla suhteissa avainpartnereihin ja muihin kolmansien maiden kanssa. Euroopalla tulisi olla vuoteen 2020 mennessä diversifioidummat energiatuontilähteet ja -reitit.

Tarve kansainvälisten ratkaisuiden löytämiseksi vaatii, että EU:n tulee edistää vähähiilisyyden ja energiatehokkuuden tavoitteita myös kansainvälisessä energiapolitiikassa. EU:lla on jo monia kahdenvälisiä sopimuksia ja yhteisymmärrysasiakirjoja sekä monenvälisiä sopimuksia, kuten Energiayhteisö ja Energiaperuskirja -sopimukset kolmansien maiden kanssa.

Päätösehdotus myötäilee Lissabonin sopimuksen mukaista periaatetta, joka edellyttää jäsenvaltioita toimimaan EU:n yhteisen hyvän eteen kahdenvälisissä energiasuhteissaan kolmansien maiden kanssa ja kansainvälisissä keskusteluissa. EU:n energianulkosuhteiden tulee taata solidaarisuus, vastuullisuus ja läpinäkyvyys kaikkien jäsenvaltioiden kesken. Sekä EU:n että jäsenvaltiotasolla tarvitaan tehokkaampaa koordinaatiota.

moimaan komissiota kaikista jäsenvaltion ja kolmansien maiden välisistä energia-alan valtioiden välisistä sopimuksista. Komissio tarjoaa myös oikeudellista tukea valtioiden välisiä neuvotteluja käyvälle jäsenmaalle, silloin kun neuvottelut suoraan koskevat sisämarkkinoita. Komissio tähtää myös EU-tasosten sopimusten tekemiseen kolmansien maiden kanssa.

EU:n energialähteiden ja -reittien monipuolistaminen on tärkeää. Komissio pyrkii etenemään EU:n energiainfrastrukturiprioriteettihankkeiden toimeenpanossa. Erityisesti kaasun toimituslähteitä ja -reittejä tulee monipuolistaa, mm. eteläisen kaasukäytävän toimeenpanolla. EU:n tulee myös varmistaa idästä tulevien kaasun ja öljyn kuljetusreittien toimintakykyisyys, sekä tukea Ukrainan kaasuverkon modernisointia. EU pyrkii myös edistämään uusiutuvaan energiaan liittyvää yhteistyötä eteläisen Välimeren alueella, kuten nk. Välimeren aurinkoenergiasuunnitelmaa.

EU pyrkii myös paremmin integroitumaan kaikkien naapuriensa kanssa. Sähkömarkkinoiden integraatiota koskevat neuvottelut Sveitsin kanssa tulee saada päätökseen. Energia-alan yhteistyötä tulee lisätä EU-jäsenyyttä hakeneitten maiden kanssa. Energiayhteisösopimusta halutaan syventää sekä pidentää sen kestoja vuoden 2016 jälkeen. Komissio ehdottaa myös uuden EU-Välimeri energiakumppanuuden perustamista, joka koskisi sähköä ja uusiutuvaa energiaa. Lisäksi EU haluaa kannustaa kaikkia naapurimaitaan pyrkimään energiatehokkuuteen ja uusiutuvan energian hyödyntämiseen.

Venäjäällä on EU:n naapureista erityinen asema. Komissio painottaa vakaan oikeudellisen pohjan tärkeyttä yhteistyölle. Uuden EU-Venäjä -perussopimuksen aikaansaaminen onkin tärkeää. Myös ydinenergiapuolen Euratom-Venäjä sopimukset tulee saada viimeistelyä. EU:n ja Venäjän välisen modernisaatiokumppanuuden toimeenpanoa tulee nopeuttaa. Lisäksi sopimukset EU:n, Venäjän ja Valko-Venäjän kanssa koskien Baltian irtottamista Venäjän sähköverkosta ja synkronointia EU:n verkkoon tulee saada valmiiksi. Komissio haluaa kehittää EU-Venäjä 2050 energiatiekartan, jossa määriteltäisiin pitkällä aikavälillä yhteistyömahdollisuuksia.

Tiedonannossa esitellään neljä asiakokonaisuutta; 1) EU:n sisämarkkinoiden ulkoinen ulottuvuus, 2) kumppanuuksien vahvistaminen turvallisen, kestävän ja kilpailukykyisen energiansaannin takaamiseksi, 3) kehitysmaiden mahdollisuuksien parantaminen kestävästä energian saannista, sekä 4) EU:n politiikan edistäminen sen rajojen ulkopuolella. Strategiassa luetellaan kaikkiaan 43 konkreettista toimenpidettä.

Komissio ehdottaa tiedonannossa perustettavaksi tiedonvaihtomekanismia, jonka kautta jäsenvaltiot olisivat velvoitettuja infor-

Lisäksi tulisi aloittaa kolmikantayhteistyö EU:n, Venäjän ja Ukrainan välillä, jonka avulla voitaisiin taata vakaa ja keskeytymättömän kaasunkuljetus EU:n alueelle.

3.1.2 Kumppanuuksien vahvistaminen turvallisen, kestävän ja kilpailukykyisen energiansaannin takaamiseksi

EU haluaa syventää jo olemassa olevia dialogeja suurten energian viejämaiten kanssa, sekä kehittää dialogeja kattamaan myös uusiutuvan energian ja LNG:n. Fokus kaikissa dialogeissa tulisi olla energiahallinnossa ja investoinneissa, sekä kestävässä energiassa ja energiatehokkuudessa.

EU:n yhteistyö teollistuneiden ja nopeasti kasvien talouksien kanssa tulisi erityisesti keskittyä matalahiiliteknologiaan ja energiatehokkuuteen, sekä kattaa myös oikeudellinen yhteistyö, yhteiset T&K-hankkeet sekä yhteistyö materiaalitehokkuudessa, varsinkin koskien kriittisiä maamineraaleja. Erityisesti USA:n ja Japanin kanssa tulisi energiasektoriin liittyvistä harvinaisista maamineraaleista aloittaa kolmikantayhteistyö. Eräiden partnerimaiden kanssa, kuten USA ja Japani, tulisi pyrkiä kehittämään pitkän aikavälin matalahiilitiekarttoja. Tieteen ja teknologisen yhteistyön vastavuoroisuus tulisi nostaa esiin innovaatiounionialoitteen mukaisesti. EU:n ja jäsenvaltioiden tulisi kehittää myös yhteiset viestit yhteistyöhön Kiinan, Intian, Brasilian ja Etelä-Afrikan kanssa.

Markkinoita ja investointeja varten tarvitaan vakaita ja ennustettavissa olevia puitteita. EU:n tulisi tarttua myös kaupan ja investointien esteisiin. Teollisuuden osallistumisen kannustamiseksi tulisi perustaa nk. business forum. Tärkeä väline on myös Energiaperuskirjasopimus, jota tulisi ohjata kauppaan, kauttakulkuun ja investointeihin liittyviin kysymyksiin, sekä laajentaa sen maantieteellistä aluetta.

Ydinenergia-asioissa EU:n pyrkii kannustamaan partnerimaita olemassa olevien kansainvälisten ydinturvallisuusstandardien ja -toimenpiteiden lailliseen sitovuuteen ja toimenpanoon. EU:n ydinturvallisuusarvioinnit tulisi laajentaa koskemaan myös EU:n naapurimaita ja -alueita. Kahdenvälisiä Eura-

tom-sopimuksia tulisi uudelleenarvioida koskemaan myös ydinpolttoainetta, ydinjätettä, turvallisuusstandardeja, tutkimusta sekä teknisen yhteistyön taloudellista tukea. EU:n tulisi myös edistää omalta osaltaan kansainvälisiä laillisesti sitovia ydinturvallisuusstandardeja monenvälisissä keskusteluissa, erityisesti IAEA:n yhteydessä.

Myös öljyn ja kaasun offshore-toiminnan turvallisuus on tärkeää. EU:n tulisiikin kehittää offshore-regulaattoreiden alueellista yhteistyötä. Välimeren alueelle tulisi luoda offshore-toiminnan turvallisuuskysymyksiä käsittelevä foorumi, asiasta kiinnostuneiden partnereiden kanssa. Offshore-toiminnan turvallisuuskysymyksiä tulisi ottaa esiin myös öljyn ja kaasun tuottajamaiden kanssa OPEC-yhteistyön yhteydessä.

3.1.3 Kehitysmaiden mahdollisuuksien parantaminen kestäväan energiaan pääsyssä

Maailmassa ilman sähköä on edelleen 1,4 miljardia ihmistä, joista suurin osa asuu Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä Etelä-Aasiassa. Lisäksi 2,7 miljardia ihmistä käyttää biomassaa pääsääntöisenä energianlähteenään ruoanvalmistuksessa.

EU lisää pyrkimyksiään EU-Afrikka 2020 -tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka koskevat energian toimitusvarmuutta ja uusiutuvan energian käytön lisäämistä. EU:n tulisi tukea myös kehitysmaiden alueellista yhteistyötä, oikeudellisia puitteita markkinoiden luomiseksi ja yksityisen sektorin investointien houkuttelemiseksi, erityisesti Afrikassa. EU:n kehitysyhteistyövaroja tulisi saada lisää käyttöön edistämään investointihankkeita. Energia tulisi saada myös valtavirtaistettua kaikkiin EU:n kehitysyhteistyöinstrumentteihin, samalla lisäten sektorispesifisiä tukimuotoja ja rahoitusinstrumentteja. Mm. teknologian siirto, tutkimus ja innovaatio, hajautettu uusiutuvan energian tuotannon edistäminen ja yksityisten aloitteiden kannustaminen ovat tärkeitä toimia. EU pyrkii edistämään vähiten kehittyneiden maiden pääsyä ilmatorahoituksen piiriin, mitä varten UNFCCC:n CDM-toimien tulisi olla fokuroidumpia energiaan.

3.1.4 EU:n politiikan edistäminen sen rajojen ulkopuolella

Yllämainittujen strategioiden ja prioriteettien toteuttamiseksi tarvitaan EU:ssa yhdenmukaisempia toimia. Kuitenkin erilaiset kumppanit ja naapurit tarvitsevat erilaisia yhteistyömuotoja ja yhteistyön kehyksiä.

Komissio ehdottaa perustettavaksi uutta EU:n kansainvälistä energiayhteistyötä koordinoivaa strategista ryhmää. EU:n esiintyminen yhteisen kannan mukaisesti IEA-, IEF-, IPEEC- ja IRENA-yhteyksissä on tärkeää. EU:n tulee myös edistää konkreettisia toimia G8/G20 yhteyksissä koskien öljyn hinnan epävakaisuutta, offshore-toiminnan turvallisuutta, ydinturvallisuutta ja matalahiilistrategioita. EU:n tulisi olla aktiivinen myös keskusteluissa globaalista energiahallinnosta.

EU:n tulisi paremmin koordinoida EU:n, jäsenvaltioiden sekä erilaisten kansainvälisten rahoituslaitosten rahallisen tuen käyttöä kolmansissa maissa ja etsiä synergioita. Komissio harkitsee tietopankin perustamista energiahankkeiden rahoituksesta EU, jäsenvaltio, EIB, EBRD ja muista lähteistä.

Energiaturvallisuus ja kestävyys tulisi olla valtavirtaistettuna vuoden 2013 jälkeisissä EU:n ulkosuhdetoiminnan rahoitukseen välineissä.

3.2 Päätösehdotus valtioiden välisiä sopimuksia koskevasta tiedonvaihdon mekanismista

Komissio ehdottaa tiedonannon yhteydessä annetussa erillisessä päätösehdotuksessa perustettavaksi tiedonvaihtomekanismia, jonka kautta jäsenvaltiot olisivat velvoitettuja informoimaan komissiota kaikista jäsenvaltion ja kolmansien maiden välisistä energia-alan valtioiden välisistä sopimuksista.

Uusi tietojenvaihtomekanismi koskee vain hallitustenvälisiä sopimuksia, jotka todennäköisesti vaikuttavat energian sisämarkkinoihin tai energian toimitusvarmuuteen, koska nämä kaksi näkökohtaa liittyvät erottamattomasti toisiinsa. Mekanismia on sovellettava etenkin sellaisiin hallitustenvälisiin sopimuksiin, jotka vaikuttavat kaasun, öljyn tai sähkön toimittamiseen kiinteän infrastruktuurin

kautta tai kolmansista maista unioniin tuotavan energian määrään.

Päätöksen soveltamisalaan eivät kuulu hallitustenväliset sopimukset, joihin jo kokonaisuudessaan sovelletaan unionin lainsäädännön nojalla muita erityisiä ilmoitusmenettelyjä, lukuun ottamatta hallitustenvälisiä sopimuksia, jotka on toimitettava komissiolle asetuksen (EU) N:o 994/2010 13 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimista kaasunsaannin turvaamiseksi.

”Hallitustenvälisillä sopimuksilla” tarkoitetaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä oikeudellisesti sitovia sopimuksia, jotka todennäköisesti vaikuttavat energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.

Päätösehdotus koskee kaupallisten toimijoiden välisiä sopimuksia vain niiltä osin, kun tällaisiin kaupallisiin sopimuksiin nimenomaisesti viitataan hallitustenvälisissä sopimuksissa. Kaupalliset toimijat, jotka neuvottelevat kaupallisista sopimuksista kolmansien maiden toimijoiden kanssa, voivat kuitenkin pyytää komissiolta ohjeita mahdollisten ristiriitaisuuksien välttämiseksi unionin lainsäädäntöön verrattuna. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle viimeistään kolmen kuukauden kuluttua päätöksen voimaantulosta kaikki niiden ja kolmansien maiden välillä tehty voimassa olevat ja väliaikaisesti sovellettavat hallitustenväliset sopimukset kokonaisuudessaan, mukaan luettuina sopimusten liitteet ja muut tekstit, joihin niissä nimenomaisesti viitataan, sekä kaikki niihin tehty tarkistukset. Komission on annettava vastaanotetut asiakirjat sähköisessä muodossa kaikkien muiden jäsenvaltioiden saataville. Kun jäsenvaltio toimittaa komissiolle tietoja, jäsenvaltio voi ilmoittaa, onko tietojen, erityisesti kaupallisten tietojen, jokin osa katsottava luottamukselliseksi ja voidaanko toimitetut tiedot esittää muille jäsenvaltioille. Komission on noudatettava tällaisia ilmoituksia. Luottamuksellisuutta koskevat pyynnöt eivät vaikuta komission oikeuteen tarkastella luottamuksellisia tietoja.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle jo aikomuksestaan käynnistää neuvottelut uusista hallitustenvälisistä sopimuksista tai voimassa olevien hallitustenvälisten sopimusten tarkistamisesta. Komissiolle on sään-

nöllisesti tiedotettava käynnissä olevista neuvotteluista. Sillä on oltava oikeus osallistua neuvotteluihin tarkkailijana. Jäsenvaltiot voivat myös pyytää komissiota auttamaan niitä kolmansien maiden kanssa käytävien neuvottelujensa aikana.

Komissio tarjoaa jäsenvaltioiden käyttöön myös vakiolausekkeita valtioiden välisten sopimusten laatimiseen, joiden käytöllä voitaisiin varmistaa tulevien hallitustenvälisten sopimusten yhteensopivuus unionin energialainsäädännön kanssa.

Komissio voi viimeistään neljän viikon kuluessa neuvottelujen loppuunsaattamista koskevasta ilmoituksesta omasta aloitteestaan tai hallitustenvälisestä sopimuksesta neuvotellen jäsenvaltion pyynnöstä arvioida neuvotellun sopimuksen yhteensopivuutta unionin lainsäädännön kanssa ennen sopimuksen tekemistä. Jos komissio tai kyseinen jäsenvaltio pyytää tällaista neuvotellun hallitustenvälisen sopimuksen ennakoarviointia unionin lainsäädäntöön verrattuna, neuvoteltu mutta vielä allekirjoittamaton hallitustenvälisen sopimuksen luonnos on toimitettava komission tarkasteltavaksi. Kyseinen jäsenvaltio saa allekirjoittaa sopimuksen vasta neljän kuukauden kuluessa hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksen toimittamisesta. Tarkastelukautta voidaan jatkaa kyseisen jäsenvaltion suostumuksella. Jos yhteensopivuuden tarkastusta on pyydetty ja jos komissio ei tarkastelukauden aikana esitä lausuntoaan, katsotaan, että komissio ei ole esittänyt vastalauseita.

4 Ehdotuksen vaikutukset

4.1 Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Komission tiedonannolla ei ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Tietojenvaihtomekanismia koskevalla päätösehdotuksella ei ole vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

Tiedonannolla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Tietojenvaihtomekanismia koskevalla päätösehdotuksella ei ole vaikutusta EU:n talo-

usarvioon. Euroopan komissiolle aiheutuva uusi mutta vähäinen hallinnollinen taakka ei aiheuta lisäkustannuksia.

Päätösehdotuksella ei arvioida olevan suoria taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

5 Käsittelyvaiheet

5.1 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt ehdotusta ja U-kirjelmäluonnosta koskevat lausunnot EU-asioiden komitean alaiselta energia- ja EURATOM-jaostolta.

5.2 Ehdotuksen käsittely EU:n toimielimissä

Komissio esitteli tiedonannon ja päätösehdotuksen energiatyöryhmässä 12. päivänä syyskuuta 2011, jonka jälkeen käsittely työryhmässä alkoi.

6 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti energian ulkosuhdeasioiden koordinoimiseen EU:ssa ja pitää energian ulkosuhdetiedonantoa sekä päätösehdotusta valtioiden välisiä sopimuksia koskevasta tiedonvaihtomekanismista pääsääntöisesti hyvinä ja tarpeellisina ja ne muodostavat hyvän pohjan jatkokeskusteluille. Valtioneuvosto ottaa tarkemmin kantaa energiatiedonannossa esitettyihin jatkotoimiin, kun komissio tekee niistä tarkempia ehdotuksiaan.

Uusi instrumentti valtioiden välisten sopimusten notifiointista komissiolle tulee hoitaa mahdollisimman vähäisin hallinnollisin menettelyin. Tiedon jakaminen muihin jäsenvaltioihin tulee hoitaa ehdottoman luottamuksellisesti siten, ettei salassa pidettävää tietoa välitetä eteenpäin komissiosta. Suomi pitää myös tärkeänä, että notifiointi koskee vain valtioiden välisiä sopimuksia, eikä yritysten välisiä sopimuksia, ml. valtio-omisteiset yritykset. On myös tärkeää, että komissio osallistuu valtioiden välisiin neuvotteluihin vain kyseessä olevan jäsenvaltion niin pyydettyä. Komission suorittamaan sopimusasiakirjojen ennakkotarkastamiseen ennen sopimuksen allekirjoittamista varattua neljää kuukautta

voidaan pitää tarpeettoman pitkänä aikana. Suomella ei tällä hetkellä ole voimassa valtioiden välisiä energiaan liittyviä sopimuksia eikä sellaisia ole tämän hetkisen arvion mukaan myöskään tulevaisuudessa tarpeen tehdä. Suomalaisten yritysten yhteistyötä kolmansien maiden yritysten kanssa ei tämä notifiointimekanismi koske. Päätosehdotuksen tavoitetta voidaan pitää sisämarkkinoiden ja yhteisön energiaturvallisuuden kannalta perusteltuna. Se voi myös tarjota tukea jäsenvaltioille. Päätös ei kuitenkaan saa muuttaa jäsenvaltion lähtökohtaista toimivaltaa tehdä kansainvälisiä sopimuksia antamalla komissiolle toimivaltaa puuttua suoraan niiden sisältöön.

Pyrkimys puhua energiaulkosuhteissa yhdellä äänellä on kannatettava tavoite. Tätä edistämään komissio ehdottaa perustettavaksi uutta kansainvälistä energiayhteistyötä koordinoivaa strategista ryhmää. Suomi voi hyväksyä uuden strategisen ryhmän perustamisen. On kuitenkin tärkeää, että myös pienet jäsenvaltiot ovat edustettuina tällaisessa ryhmässä.

EU:n hyödyntämien energialähteiden ja -reittien diversifiointi on tärkeää. Suomi kuitenkin katsoo, että energiainfrastruktuuri-investoinnit tulee pääsääntöisesti saada aikaan markkinalähtöisesti.

EU:n keskeisin partneri on Venäjä. Myös Suomelle keskeisin energiakumppani on Venäjä. Maakaasu-, öljy- ja sähkökauppa sen kanssa on toiminut käytännöllisesti katsoen ongelmitta. Samalla Suomi on kuitenkin pi-

tänyt huolta siitä, että toimitus- ja huoltovarmuus on järjestetty kestäväällä tavalla. Tämä on perusteltu toimintatapa myös laajemmin EU:ssa: energiahuoltoa tulee turvata omin toimin mm. sisämarkkinoita kehittämällä ja hankintalähteitä monipuolistamalla, mikä mahdollistaa tasapuoliset kauppasuhteet kolmansiin maihin.

Keskustelun EU:n suhteista kolmansiin valtioihin, erityisesti strategiaan kumppaneihin, tulee olla kokonaisvaltaista. Suhteissa tulee huomioida niin perinteinen ulkopoliittikan kuin myös kauppa-, kehitys-, talous-, oikeus- ja ilmastokysymykset sekä sisäisten ja ulkoisten politiikkojen yhtymäkohdat.

Suomi tukee voimakkaasti pyrkimystä kestäväan energiansaantiin kehitysmaissa ottaen huomioon korkean ja niissä jopa nousevan energiaköyhyyden. On huomionarvoista että energiatransformaatio ja tarve siirtymisestä matalahiiliseen talouteen on tapahtumassa samaan aikaan sekä EU:ssa että kehitysmaissa.

EU:ssa on tarve voimistaa koherenssia mm. energia-, kehitys-, liikenne-, ympäristöpolitiikassa. Pohjois-Afrikan alueen asema Euroopan energiaturvallisuuden osana kaipaavat selkeyttämistä.

Energiatiedonanto esittää energia-asioiden integroimisesta kaikkiin EU:n kehityspoliittikan instrumentteihin, missä kohdin on tärkeä varmistaa johdonmukaisuus suhteessa tulevaan EU:n uudistettuun kehityspoliittikkaan.